

Zpráva o posuzování projektů útvarem Hlavního architekta eGovernmentu za rok 2019

**Odbor Hlavního architekta eGovernmentu
Ministerstvo vnitra**

Praha, 24. března 2020

Obsah

1. Úvod a manažerské shrnutí	3
2. Poslání a působnost OHA.....	4
2.1. Jaké projekty jsou posuzovány	5
2.2. Typy žádostí o stanovisko	6
2.3. Počet a struktura žádostí o stanovisko	7
2.4. Počet žádostí a personální otázky	9
2.5. Nejčastěji napravené nedostatky	10
2.6. Přínosy posuzování projektů OHA	14
2.7. Školení a osvěta	14
2.8. Informační koncepce České republiky.....	15
3. Nové povinnosti k architektuře.....	15
4. Závěr	16

1. Úvod a manažerské shrnutí

Odbor Hlavního architekta eGovernmentu Ministerstva vnitra (dále také „OHA“) je útvar s nadresortní působností pověřený koordinací rozvoje eGovernmentu ve veřejné správě a architektonických řešení centrálních sdílených služeb eGovernmentu. Pro účely svého poslání provádí, na základě **usnesení vlády č. 889 z 2. listopadu 2015, usnesení vlády č. 86 ze dne 27. 1. 2020** (účinnost od 1. 2. 2020) a **zákona č. 365/2000 Sb.**, o informačních systémech veřejné správy, kontrolu a schvalování významných ICT projektů, poskytuje konzultace, podporu a expertní služby ostatním subjektům veřejné správy, řídí rozvoj sdílených služeb eGovernmentu, koordinuje budování a rozvoj architektury výkonu služeb veřejné správy a její ICT podpory v orgánech veřejné moci a stanovuje postupy, principy a standardy pro oblast ICT. Všechny uvedené činnosti zajišťuje celkem 27 zaměstnanců, z toho 16 kmenových zaměstnanců odboru a 11 externích expertů.

Ve vztahu ke kompetenci schvalování výdajů souvisejících s ICT bylo **za rok 2019** na OHA zpracováváno celkem **132 žádostí v celkové hodnotě téměř 30 miliard Kč**. Souhlasně bylo posouzeno celkem 97 žádostí v celkové hodnotě necelých 28 miliard Kč. Ke dvěma žádostem typu C nebylo vydáno stanovisko, neboť u projektů byla zahájena jejich realizace ještě před termínem podání žádosti, u tří žádostí došlo k jejich zpětvzetí. O zbylých 30 žádostech zatím nebylo procesně rozhodnuto, jelikož se nacházely stále v procesu doplňování a úprav. Nedostatky vyžadující součinnost žadatele byly odhaleny u 113 žádostí, což představuje celých 85 %. **Významné nedostatky** pak byly odhaleny **v 10 případech**, přičemž součet odhadů finančních ocenění, které **OHA** poukázáním na tyto nedostatky **ušetřil**, přesáhl částku **1 mld. Kč**. U všech žádostí obsahující nedostatky použil OHA procesní postup **pozastavení procesu schvalování žádosti** a vyžádání jejich **odstranění**. Uvedeným postupem OHA dosáhl změny projektu v rámci původního podání a **nebylo nutné** žádný z projektů **zamítnout** a zabránit tak jeho realizaci. Samotnému **posuzování** ICT projektů se v roce 2019 věnovalo celkem **8 pracovníků, kteří ale využívali i dílčích konzultací s dalšími externími experty OHA**.

V žádostech o stanovisko OHA v roce 2019 byly nejčastěji identifikovanými a dále řešenými následující nedostatky:

- **opomenutí využití** centrálně poskytovaných sdílených systémů pro **správu identit**, a to jak občanů, tak úředníků,
- **nedostatečně zohlednění kontextu projektu**, tj. zejména **nezahrnutí napojení** na relevantní lokální či centrální informační systémy a nezohlednění až absence vazeb jak na koncepci rozvoje ISVS spravovaných daným úřadem, tak i na Informační koncepci ČR,
- opomenutí **publikace dat agendy** prostřednictvím tzv. referenčního rozhraní v rámci propojeného datového fondu tak, aby data mohla být čerpána ve prospěch subjektu údajů pro jejich zobrazení na Portálu občana a také pro další agendy, dle zásady „data only once“,
- **nepředcházení obtížně zrušitelné závislosti na konkrétním dodavateli (tzv. vendor lock-in efekt)**,
- **nezohlednění legislativních požadavků jiných právních předpisů**, případně národních či mezinárodních **standardů**.

V letech 2018 a 2019 došlo k významným změnám souvisejícím se schvalováním ICT projektů. V účinnost vešla novela zákona o informačních systémech veřejné správy, zakotvující schvalování projektů ze strany OHA přímo do tohoto zákona. Dále došlo ke schválení nového zákona o právu na digitální služby a jeho doprovodných novel právních předpisů a také k postupnému naplňování realizace vydané Informační koncepce České republiky, jako závazného dokumentu, který předpokládá zmíněný zákon a se kterým musejí být informační koncepce jednotlivých úřadů i předkládané projekty v souladu. Uvedené změny sebou přinesly vyšší zátěž jak na pracovníky OHA, tak na žadatele v souvislosti s žádostmi o stanovisko u záměrů a projektů. V konečném důsledku to však přináší výrazné zlepšení kvality projektů

a vyšší míru uplatňování společných principů. V rámci posuzování jednotlivých žádostí došlo také k postupnému propojování předkládaných záměrů na hlavní a dílčí cíle programu Digitální Česko, přičemž pracovníci OHA se na tomto programu intenzivně podíleli. Tento trend v roce 2019 ještě zesílil a došlo k postupným změnám ve struktuře formulářů a jejich údajů, potřebných pro získání souhlasného stanoviska tak, aby žadatelé byli systematicky vedeni k souladu s Informační koncepcí České republiky i k souladu s jednotlivými cíli programu Digitální Česko. Významné pozitivní změny vyvolalo také publikování Národního architektonického plánu (NAP), Národního architektonického rámce (NAR), Slovníku eGovernmentu a Metod řízení ICT v září 2019. Tyto metodické dokumenty, které doplňují Informační koncepci České republiky, byly velice kladně přijaty odbornou obcí a též za jejich provedení na <https://archi.gov.cz> OHA obdržel hlavní cenu v soutěži >>**eGovernment the Best**<< pro rok 2019.

Kromě samotného posuzování a schvalování žádostí poskytovali pracovníci OHA také odborné konzultace v souvislosti s novými zákonnými povinnostmi, zejména s příslušnými novelami zákona o informačních systémech veřejné správy a zákona o základních registrech. Probíhal také zvýšený počet odborných konzultací, v souvislosti s využíváním elektronické identifikace a prostředků elektronické identity klientů veřejné správy, a to zejména pro účely portálových řešení, která dnes doplňují základní paradigma ISVS, vystavěných původně pouze pro obsluhu klientů „přepážkovým“ způsobem, případně pouze podatelnou. V souvislosti s tím vypracoval OHA odbornou metodiku pro používání elektronických identifikátorů ve veřejné správě, která se následně stala výchozím materiálem pro zákonem již mnoho let předvídaný útlum využití rodného čísla. Pracovníci odboru organizačně a administrativně zajišťovali fungování Výboru pro architekturu v rámci Rady vlády pro informační společnost (RVIS) a významným způsobem také zesílila spolupráce s architekty v jednotlivých organizačních složkách státu i úřadech samosprávných celků v území.

2. Poslání a působnost OHA

Nadresortní role OHA spočívá ve výkonu práv a povinností uložených Ministerstvu vnitra zákonem o informačních systémech veřejné správy, konkrétně v kompetenci koordinace a vedení rozvoje eGovernmentu ve veřejné správě, kde pojem eGovernment zahrnuje nejen samotné informační technologie, ale také optimalizaci a zjednodušování služeb veřejné správy s vazbou na legislativní prostředí. Z pohledu právních předpisů vykonává OHA vybrané kompetence svěřené Ministerstvu vnitra zákonem č. 2/1969 Sb., kompetenční zákon, zákonem č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, jakož i usneseními vlády č. 889 ze dne 2. listopadu 2015 a č. 629 ze dne 3. října 2018 k programu „Digitální Česko“ a také k návrhu změn Statutu RVIS. Role OHA byla nejvýznamněji posílena vydáním usnesení vlády č. 86 ze dne 27. 1. 2020, které jednak rozšiřuje počet subjektů podléhajících schvalování a které současně zpřesňuje definici povinných výdajů na výdaje, související s tzv. určenými informačními systémy VS.

Posláním a hlavními činnostmi OHA jsou:

- i. Stanovování architektonických a dalších standardů pro digitalizaci veřejné správy a podporu zvyšování digitálních schopností jednotlivých orgánů veřejné správy prostřednictvím vyhledávání a sdílení osvědčené praxe.
- ii. Řízení rozvoje sdílených služeb eGovernmentu a jejich efektivního využívání.
- iii. Koordinace tvorby, sladování a realizace architektury na národní úrovni a soulad architektury na nižších úrovních.
- iv. Tvorba metodických a koncepčních dokumentů, jako je Národní architektonický plán ČR, Národní architektonický rámec, Slovník eGovernmentu a Metody řízení ICT.

- v. Působení centra digitálních expertíz včetně podpory objevování nových postupů a rozvojových záměrů.
- vi. Připomínkování nové legislativy na soulad s digitálními požadavky a vizí veřejné správy v souladu se zásadami digitálně přívětivé legislativy a Informační koncepcí ČR resp. dalšími strategickými dokumenty.
- vii. Řízení, podpora a koordinace oblasti Otevřených dat, vykonávaná Národním koordinátorem otevřených dat, který působí jako součást týmu OHA.
- viii. Organizační a odborné vedení Pracovního výboru pro architekturu v rámci Rady vlády pro informační společnost (RVIS). Členy Pracovního výboru jsou odborní zástupci jednotlivých resortů, Asociace krajů a Svazu měst a obcí. Pracovní výbor je hlavní platformou pro sdílení architektonických znalostí a zkušeností v oblasti elektronizace veřejné správy.
- ix. Posuzování a schvalování významných ICT projektů a jejich záměrů veřejné správy před jejich realizací, zahrnující jejich kontrolu a případnou komunikaci se žadateli směřující k modifikaci projektů ve fázi před vypsáním veřejné zakázky.
- x. Koordináční a poradenská činnost a soustavná práce s architekty na jednotlivých úřadech.
- xi. Spolupráce koncepčních dokumentů jako je program Digitální Česko a jeho části.
- xii. Účast v projektových a pracovních týmech ICT projektů MV a v pracovních orgánech RVIS a RVVS.

Účelnost existence centrální autority pro koordinaci a řízení elektronizace veřejné správy a architektury potvrzují vedle tuzemských také zahraniční zkušenosti. Všechny země s vysokou úrovní eGovernmentu mají obdobnou jednotku řízení, bez ohledu na její konkrétní organizační zařazení. V Evropě fungují modely od samostatné agentury podřízené ministerskému předsedovi či některému z ministrů, přes vybraný útvar na některém ze silových ministerstev (nejčastěji vnitra nebo financí), až po existenci samostatného ministerstva pro informační/nové technologie.

Tato výroční zpráva se zaměřuje především na výsledky a efekty jedné z hlavních činností OHA, tedy na posuzování a schvalování ICT projektů veřejné správy s tím, že v jednotlivých kapitolách mohou být zmíněny i další činnosti OHA, pokud s posuzováním projektů přímo souvisejí.

V celkovém pohledu je činnost OHA zaměřena především na metodické a koordinační usměrňování a standardizaci, posuzování projektů je až samotným či reálným výstupem jeho činnosti. Při posuzování ICT projektů dochází zejména ke kontrole efektivity a souladu (konzistence) projektu s ostatními připravovanými ICT projekty veřejné správy, hodnoceno je správné a přiměřené využívání vlastních ICT aktiv úřadu, vybudovaných sdílených služeb veřejné správy a strategických ICT projektů eGovernmentu (například: Portál občana, NIA, JIP/KAAS, CzechPoint, Datové schránky nebo eGovernment Cloud) i alternativ outsourcingu některých služeb při zachování požadované úrovně kybernetické bezpečnosti. V neposlední řadě OHA přihlíží také k otázkám tzv. 3E, tedy k efektivitě, hospodárnosti a účelnosti. Obecně se pro popis aktivit vykonávaných při posuzování ICT projektů využívá slovního spojení *Kontrola a dosažení souladu s Národním architektonickým plánem ČR*.

Jak je vykládán pojem eGovernment v praxi? Hlavní myšlenkou výkonu eGovernmentu je správa věcí veřejných za využití moderních elektronických nástrojů, díky kterým je veřejná správa k občanům přátelštější, dostupnější, rychlejší a také levnější.

2.1. Jaké projekty jsou posuzovány

Činnost posuzování a schvalování významných ICT projektů veřejné správy je členěna podle titulu, z něhož vyplývá povinnost získat před zahájením projektu souhlasné stanovisko OHA. Časté jsou ale i případy, kdy projekt musí získat souhlasné stanovisko na základě více titulů současně. Pro zjednodušení administrativy je pro tyto účely využíváno tzv. sloučené řízení, kdy je k projektu podána jen jedna žádost (předložení projektu), na jejímž základě je vydáno svodné stanovisko vyjadřující se ke splnění podmínek podle všech relevantních titulů a jejich požadavků.

Ze strany OHA byly až do konce ledna 2020 posuzovány projekty na základě dvou titulů:

- a) Záměry realizovat nákup služeb či investic souvisejících s informačními a komunikačními technologiemi s předpokládanou hodnotou větší než 6 milionů Kč ročně, resp. 30 milionů Kč, vynaložených za 5 let (bez DPH), které byly posuzovány na základě přílohy č. 2 **usnesení vlády č. 889** ze dne 2. listopadu 2015. Uvedené usnesení bylo aplikováno jen na organizační složky státu, tj. především ministerstva, dále některé jim podřízené správní orgány, a ostatní ústřední správní úřady. S účinností od 1. února 2020 bylo usnesení č. 889/2015 nahrazeno usnesením č. 86/2020.
- b) Návrhy dokumentací programů, investiční záměry akcí a projekty informačních systémů veřejné správy a agentových informačních systémů určených k výkonu státní správy, s předpokládanou hodnotou přesahující částku 6 mil. Kč ročně nebo částku 30 mil. Kč, vynaložených za 5 let (bez DPH) jsou posuzovány na základě **zákona o informačních systémech veřejné správy**. Dle účinnosti příslušné novely zákona se tato povinnost začala týkat projektů od 1. 7. 2018 a dopadala na ty subjekty veřejné správy, které jsou správci informačního systému veřejné správy dle zákonné definice těchto systémů. To znamená, že oproti předchozímu bodu byla povinnost schvalování rozšířena v některých případech i na projekty měst a krajů. Uvedený zákon byl jako doprovodný právní předpis novelizován v souvislosti se zákonem o právu na digitální služby, s účinností od 1. února 2020, a to zejména zrušením limitů 6 resp. 30 mil. Kč ročně, místo kterých byla nově zavedena definice tzv. určených informačních systémů.

2.2. Typy žádostí o stanovisko

Projekty a záměry, předkládané na základě povinností vyjmenovaných v kapitole 2.1, zahrnují velmi široké spektrum projektů od dodávek zboží, nákupu služeb až po budování a provoz komplexních informačních systémů. Pro usnadnění zpracování žádosti o souhlas OHA byly žádosti podle jejich obsahu rozděleny do tří níže uvedených základních skupin:

- žádosti o souhlas s nákupem, rozvojem a údržbou nových informačních systémů, respektive s vybudováním IT podpory nějaké nové nebo významně pozměněné agendy či služby veřejné správy – pro tuto žádost byl vytvořen **formulář A**,
- žádosti o souhlas s uzavřením smluv rámcové povahy na podporu a rozvoj, kdy konkrétní plnění se objednává následně na základě schváleného finančního rámce, avšak v době uzavírání smlouvy rámcové povahy není ještě známo, zda a jaké konkrétní plnění bude poptáváno – pro tuto žádost byl vytvořen **formulář B**,
- žádosti o souhlas v případech, kdy záměrem je pořídit typizovaný komoditní ICT produkt (HW, SW nebo službu) – pro tuto žádost byl vytvořen **formulář C**.

Aplikační praxe ukázala potřebu formulář typu **B hlouběji specifikovat**, což OHA reflektoval zavedením tří druhů formuláře B:

- Formulář **B1** – Žádost o stanovisko OHA k záměru projektu (jde v podstatě o registraci rámcové smlouvy při známém objemu finančních prostředků a většinou jen obecně formulovaném účelu/obsahu smlouvy).
- Formulář **B2** – Žádost o stanovisko OHA ke každé dílčí změně řešení, která je architektonicky významná a která se děje v rámci záměru B1.
- Formulář **B3** – Žádost o stanovisko OHA k plánované cílové architektuře, která v sobě zohledňuje i všechny dílčí žádosti B2.

Podáním žádosti o stanovisko OHA prostřednictvím formuláře typu B1 se žadatel automaticky zavazuje podat žádost B2 pro každou architektonicky významnou změnu a také podat formulář B3, a to nejpozději

do 2 let, jako žádost o posouzení celkové architektury předmětného řešení. Formulář B3 reflektuje častou realitu ICT projektů, kdy jejich technickou dokumentací nedisponuje sám žadatel, ale pouze jeho dodavatelé. V tom případě je třeba ponechat žadateli dostatečný čas na získání know-how, jeho zpracování a dodání potřebných informací pro posouzení ze strany OHA.

Podstatný vliv na průběh posuzování má, kromě výše uvedených titulů, též usnesení vlády č. 343/D ze dne 6. 5. 2015 a na něj navazující pracovní dohoda ze dne 11. 12. 2015 mezi OHA, bezpečnostními sbory a bezpečnostními službami. Na jejich základě jsou žádosti o stanovisko OHA typu A, B a IROP předávány k vyjádření šesti sborům a službám z bezpečnostní oblasti, které mají možnost vznášet k projektům vlastní připomínky z titulu zabezpečování jejich úkolů. Těmito bezpečnostními sbory a službami jsou:

- Bezpečnostní informační služba,
- Bezpečnostní odbor Ministerstva vnitra,
- Generální inspekce bezpečnostních sborů,
- Úřad pro zahraniční styky a informace,
- Útvar speciálních činností služby kriminální policie a vyšetřování,
- Vojenské zpravodajství při Ministerstvu obrany.

Bezpečnostní sbory a služby své vyjádření k projektům zasílají OHA v termínu do 20 kalendářních dní, přičemž za rok 2019 možnosti vznést připomínky využily výše uvedené subjekty u 23 žádostí, tedy přibližně u každé šesté.

2.3. Počet a struktura žádostí o stanovisko

Celkový počet žádostí, které OHA za rok 2019 zpracovával, byl **132**. Tento počet zahrnuje veškeré přijaté žádosti v roce 2019, žádosti pokračující z předešlého roku, včetně těch, které byly následně staženy či ke kterým nebylo vydáno stanovisko, případně skončily jiným stavem.

V roce 2019 bylo k posouzení přijato celkem **113** žádostí, 3 žádosti byly žadatelem vzaty zpět (staženy) ještě před vydáním stanoviska. Ke dvěma žádostem typu C (žádost o komoditní HW, SW nebo služby) OHA stanovisko nevydal, neboť oficiální podání bylo učiněno až po zahájení realizace projektu. 30 žádostí zůstalo v procesu posuzování i přes konec roku 2019.

V roce 2019 pokračoval proces posuzování u **19** žádostí, které byly podány v roce 2018. Ke všem bylo v roce 2019 vydáno stanovisko.

Celkový počet žádostí, ke kterým bylo v roce 2019 vydáno stanovisko byl **97** a jejich souhrnná hodnota byla **cca 28 miliard Kč** bez DPH. Z této statistiky je však nutné odečíst žádosti typu B2 a B3, jejichž hodnota je již obsažena v žádosti typu B1, která zastřešuje celý finanční rámeček. Takto očištěná statistika čítá 74 žádostí o hodnotě **cca 26,5 miliardy Kč**.

V celkovém počtu zpracovávaných žádostí se jedná zhruba o jednu přijatou žádost každý druhý pracovní den s průměrnou hodnotou cca 227 milionů Kč. V meziročním srovnání s předešlým rokem se stabilizoval počet přijatých žádostí v počtu přesahujícím 100, ale významným způsobem se navýšila průměrná hodnota projektových záměrů, jejich obsah a složitost architektur s propojeními do ostatních informačních systémů eGovernmentu. V roce 2019 bylo také opětovně posouzeno 8 žádostí dle IROP, jejichž zpracovatelé měnili určité parametry, které podléhaly opětovnému schválení.

Tabulka 1: Počet a objem žádostí dle jednotlivých typů

Typ žádosti	Počet žádostí		Objem (v Kč bez DPH)	
	2018	2019	2018	2019
IROP – jen studie proveditelnosti	4	5	28 722 579*	520 161 336*
IROP + A	3	3	52 999 467*	388 554 216*
A – univerzální	16	19	4 022 779 329	17 164 619 057
B1 – rámec	21	19	7 702 449 445	7 045 912 605
B2 – prováděcí	17	17	146 624 373**	1 522 903 233**
B3 – přehled architektury	3	30	118 520 000**	26 990 000**
C – komodita	38	39	2 732 399 263	3 521 526 640
Celkový součet	102	132	14 804 494 456	30 190 667 087

* Jedná se pouze o částky projektů, kdy se navýšovala či jinak měnila hodnota projektu.

** Hodnoty formulářů typu B2 jsou již obsaženy v rámci schváleného rámce typu B1 a hodnoty formulářů typu B3 nejsou předmětem schválení, jde jen o konstatování 5letých nákladů TCO funkčního celku.

Tabulka 2: Počet žádostí podle výsledku posouzení

Výsledek posouzení	Počet zpracovávaných žádostí	
	2018	2019
Souhlasné stanovisko	88	97
Nesouhlasné stanovisko	0	0
Zpětvzetí žádosti	4	3
Vráceno bez vydání stanoviska	0	2
Posuzování stále probíhá	14	30
Celkový součet	106	132

Absence zamítavých stanovisek OHA neznamena, že by všechny předkládané projekty byly bezchybné a role OHA by byla toliko administrativní. Celkem ve 113 případech byly k předloženým projektům ze strany OHA vzneseny připomínky, které vedly k úpravě projektů a jejich kvalitativnímu zlepšení. Pouze 19 žádostí tedy bylo bezchybných hned při podání.

V roce 2019 došlo v několika případech k několikanásobnému překročení lhůty 30 dnů od podání žádosti (při odpočítání případné doby pozastavení). Důvody zpoždění byly způsobeny především nevyhovující personální situací, kdy posuzování projektů nebylo možné zvládnout v řádném termínu z důvodu nedostatečné kapacity odborných hodnotitelů. Důležitá je také informace, že zpoždění u formulářů typu B3 není pro žadatele nijak omezující, protože se jeho schválením nepovoluje změna architektury IS, ale vyjadřuje pouze aktuální stav daného IS.

Ve zvláště složitých případech má OHA právo na prodloužení lhůty pro vydání svého stanoviska o dalších 30 kalendářních dnů. V roce 2019 bylo toto právo využito pouze jednou.

V roce 2019 OHA definoval různé výstupy projektů, které po kategoriích přiřazoval k jednotlivým žádostem. Jeden projekt mohl obsahovat větší množství definovaných výstupů, vždy se však muselo jednat alespoň o jednu kategorii. Hlavními výstupy v roce 2019 byly údržba stávajících systémů, nákup HW a SW platform a průběžný rozvoj. Celkový přehled po jednotlivých kategoriích je uveden níže.

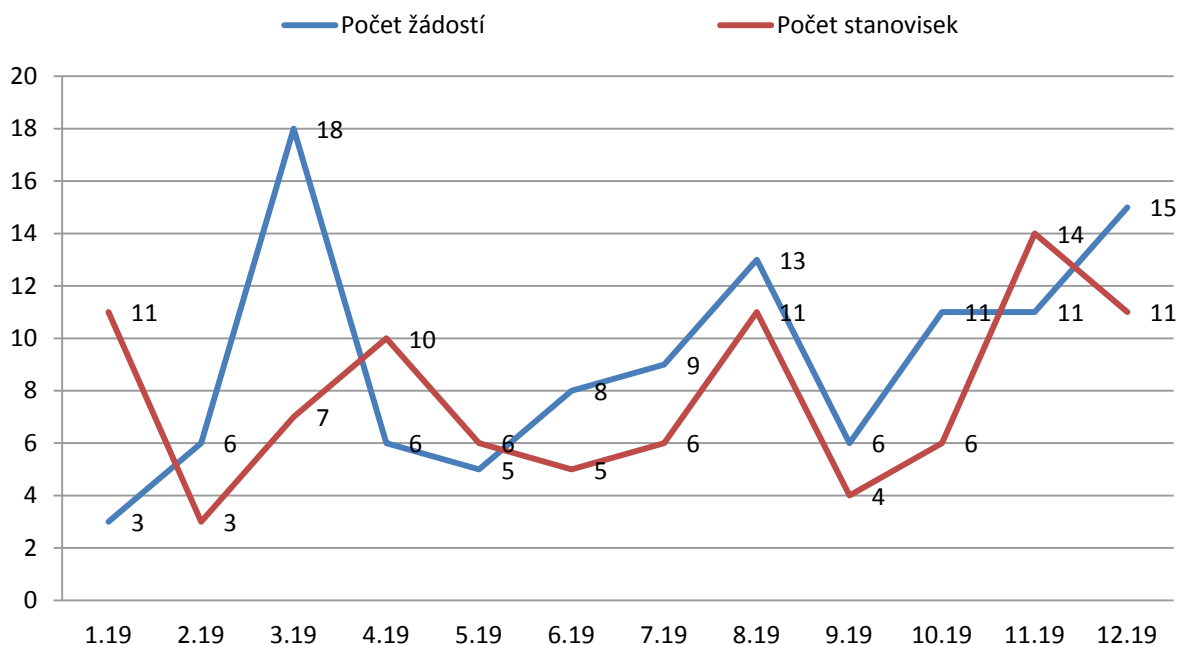
Tabulka 3: Přehled počtu výstupů projektů

Výstup projektu	Počet
Maintenance (údržba)	39
Průběžný rozvoj	28

HW a SW platformy	25
Úpravy IS	20
Volné „Man Days“ a lidi	17
Rozšíření IS	13
Licence SW	13
Sítě a síťové prvky	11
Nový individuální IS	10
Procesní změny	9
Klientský portál	8
Nový typový IS	7
Analytické práce	7
Otevřená data	6
Koncová zařízení	5
Housing a PaaS	4
Jiné	2

2.4. Počet žádostí a personální otázky

Z časového rozložení podávaných žádostí lze vyčíst, že počty žádostí o stanovisko OHA mají rostoucí trend na začátku a na konci kalendářního roku. V průběhu roku počet žádostí osciloval, ale nenabýval takových extrémních hodnot jako zmíněný začátek a konec roku (obrázek 1). Vliv na počet podávaných žádostí má také skutečnost, že od poloviny roku 2018 byl rozsah subjektů povinných žádat o stanovisko OHA rozšířen účinností novely zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy.

Obrázek 1: Počet přijatých žádostí a vydaných stanovisek v průběhu roku 2019

Organizačně se OHA skládá ze tří oddělení, těmi jsou oddělení strategie a standardizace, oddělení analýz legislativy eGovernmentu a oddělení projektů eGovernmentu. Celkově OHA disponuje k 31. 12. 2019 sedmnácti systemizovanými tabulkovými místy, z nichž bylo ke konci roku 2019 obsazeno 16. Dalších 11 osob působí na OHA formou dohod o pracovní činnosti nebo jako externisté. Ke konci roku 2019 tak

činnosti OHA zajišťovalo celkem 27 osob. Těchto 27 osob vykonávalo práce v celém rozsahu činností OHA, např. i národní koordinaci otevřených dat, problematiku EU eGovernmentu, problematiku nařízení eIDAS (služby vytváření důvěry - elektronické podpisy a spol a elektronické identity), připomínkování veškeré nové legislativy na soulad s digitálními požadavky nebo například tvorbu strategií, metodik a standardů eGovernmentu. Přímo samotnému posuzování projektů se tak věnovalo částečně (vedle jiných svěřených činností) celkem 8 pracovníků.

Vedle interních a externích pracovníků byl OHA realizován projekt z Operačního programu Zaměstnanost *Implementace strategií v oblasti otevřených dat II*, který úspěšně skončil v závěru roku 2019. Na začátku září 2019 OHA spustilo čtyřletý projekt *Rozvoj datových politik v oblasti zlepšování kvality a interoperability dat veřejné správy*, který je rovněž financován z Operačního programu Zaměstnanost a zajišťuje rozvoj Portálu otevřených dat a Národního katalogu otevřených dat, podporu institucím veřejné správy ve formě školení, konzultací a workshopů, rozvoj standardů a metodik pro publikaci a katalogizaci otevřených dat v kontextu zajišťování tvorby veřejného datového fondu. Projektový tým, který vede Národní koordinátor otevřených dat, zahrnuje dalších 18 osob, zejména univerzitních výzkumníků, působících na částečný úvazek.

OHA se dlouhodobě snaží získat další zaměstnance, jak kmenové, tak externí. Nábor nových zaměstnanců na OHA je však velmi limitován současnou situací na trhu práce, kdy kvalifikovaných pracovníků příslušné úrovně je značný nedostatek. Omezujícími faktory jsou jednak finanční podmínky, nastavené v tomto případě zákonem o státní službě, které značně zaostávají za situací v soukromém sektoru a dále také velmi vysoké nároky na odbornou zdatnost výkonu práce jednotlivých pracovníků, kteří vykonávají působnost OHA.

2.5. Nejčastěji napravené nedostatky

Navzdory skutečnosti, že OHA v roce 2019 nezamítl žádnou z předložených žádostí, byly řešeny významné nedostatky a chyby v navrhovaných řešeních projektů. OHA koncipuje výkon svých pravomocí způsobem, který má za **cíl** dosáhnout **kvality a efektivity** plánovaných **ICT projektů**. Z toho důvodu zahajuje OHA vždy, když odhalí v žádosti možné nedostatky, **jednání/konzultaci se žadatelem**. V rámci těchto jednání bývají některé výhrady OHA uspokojivě vysvětleny a není nutné projekt upravovat či doplňovat. Za rok 2019 však OHA eviduje u 113 žádostí, z celkových 132 předložených, nedostatky a chyby, které byly napraveny až na základě posuzování projektu ze strany OHA. V těchto 113 případech odhalili pracovníci OHA v projektech takové nedostatky, že bylo nutné žádost a mnohdy již i zadávací dokumentaci veřejné zakázky přepracovat. Ve všech těchto případech tak díky OHA došlo k nápravě nedostatků a pochybení, jež by v budoucnosti vedly k nutným vícepracím, nižší efektivitě či dokonce k nerespektování zákonných principů sdílených služeb (například dle zákona č. 111/2009 Sb. o základních registrech).

Posuzování projektů umožnilo OHA zastavit realizaci projektů, u nichž byly zjištěny rozpory se základními principy eGovernmentu, požadavky na jejich hospodárnost, efektivitu a účelnost. Nejčastěji odhalenými nedostatky projektů, které byly na požadavek OHA v roce 2019 opraveny, jsou:

- A. Opomenutí využití centrálně poskytovaných **sdílených systémů pro správu identit**. Tedy opomenutí existence služeb, poskytovaných Národním bodem pro identifikaci a autentizaci (dále jen „NIA“) a Jednotným identitním prostorem / Katalogem autentizačních a autorizačních služeb (dále jen „JIP/KAAS“). Rozdíl mezi těmito identitními prostory spočívá v jejich zaměření, kde NIA je součástí identitního systému občanů ČR a je určena pro přihlašování veřejnosti, zatímco JIP/KAAS je identitní systém úředníků a jako takový je určen pro přihlašování pracovníků veřejné správy do neveřejných systémů. Principiální výhody a úspory plynoucí z využití služeb sdílených systémů NIA a JIP/KAAS spočívají, kromě otázek kybernetické bezpečnosti, zejména ve vyšším komfortu pro uživatele. Uživatelé si již nemusí pamatovat různé přihlašovací údaje (hesla či jiné kódy) pro různé systémy, ale mají jednu sadu údajů a mohou také svobodně volit mezi různými

identifikačními prostředky, kam patří například i elektronické občanské průkazy s čipem. Důležité je i hledisko finančních úspor, kdy při existenci jednou vybudované sdílené centrální služby jsou všechny výdaje na tutéž lokální službu zcela nadbytečné.

- B. Problémy v opomenutí **napojení na relevantní lokální nebo centrální informační systémy**. Pokud by při posuzování OHA nebylo chybějící napojení odhaleno, tak by po uvedení nových systémů do provozu nastala jedna ze dvou situací. Úřad by musel zadat takové napojení systému až následně, což vždy projekt prodraží a zpozdí, anebo by se výhod plynoucích z napojení vzdal, čímž by se snížila efektivita práce zaměstnanců a výkon konkrétní agendy.
- C. Nadále přetrvávajícím nedostatkem některých ICT projektů je opomíjení nutnosti předejít tzv. vendor lock-in efektu (neboli **obtížně zrušitelné závislosti na konkrétním dodavateli**). Díky tomuto efektu se dodavatel dostává do monopolního postavení vůči zadavateli projektu, a ten pak čelí jak organizačním, tak hlavně finančním neefektivitám. V těchto případech žadatelé nepředvídají nezbytnost zajištění svobody rozhodování a sami své projekty dostávají do stavu nemožnosti změnit v budoucnu IT dodavatele či provozovatele systému. Tato situace nastává nejčastěji u vývoje informačních systémů na zakázku, kdy toto opomenutí do budoucna téměř vylučuje převzetí projektu jiným dodavatelem, ať již z pohledu autorských práv k dílu jako takovému, nebo z pohledu nedostatečné technické dokumentace a migrace dat. Typickým následkem pak bývá pravidelná nutnost využít při zadávání úprav systému nebo i jeho pouhého provozu tzv. jednacího řízení bez uveřejnění (JŘBU). Obecně OHA směřuje žadatele ke zpracování a sjednání tzv. exit plánu, který zahrnuje mimo právních otázek i ošetření čistě technických problémů, například otázky proveditelnosti migrace dat ze stávajícího systému do systému nového. Adekvátní exit plán společně s opatřeními k předejití závislosti na jednom dodavateli byl pod vedením OHA vždy doplněn.
- D. U informačních systémů je významná také podpora publikace tzv. **otevřených dat** z konkrétního systému. Někteří žadatelé zcela opomíjeli požadavek na funkci jejich informačních systémů, pomocí které by bylo možné zveřejňovat data v otevřeném a strojově zpracovatelném formátu. Někteří žadatelé i nadále opomíjejí požadavek na poskytování dat, a to například pokud se jedná o statistiky z informačního systému. I nadále je nutné konstatovat, že bez působení OHA by mnohá otevřená data vůbec nevznikla nebo by později musely být nákladněji upravovány informační systémy, aby jejich publikaci umožnily.
- E. V návaznosti na nové znění zákona o zadávání veřejných zakázek vznikla v dubnu 2019 pro subjekty veřejné správy povinnost přijímat tzv. **Elektronické faktury** (faktur v elektronicky zpracovatelné formě a ve strukturovaném formátu), pokud se výstavce faktury k takové formě rozhodne. Povědomí o této nové povinnosti je bohužel ve veřejné správě velmi nízké a je třeba se na ní v příslušných systémech připravit dopředu. Proto OHA požadavek na schopnost příjmu elektronické faktury ve strukturovaném formátu požadoval u všech projektů, které obsahovaly pořízení nebo významné úpravy ekonomického modulu v rámci systému úřadu. Ačkoliv od účinnosti směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/55/EU o elektronické fakturaci při zadávání veřejných zakázek eviduje resort MV několik desítek přijatých faktur v elektronickém formátu, který je v souladu s náležitými evropskými standardy, anebo s českým národním standardem ISDOC, tak stále přetrvává rigidita ze strany dodavatelů, kterým možnost odesílání faktury ve zmíněných formátech zatím nepřináší žádné ekonomické výhody. Pro zefektivnění a větší využívání výhod elektronické fakturace bude muset evropská i česká legislativa přijmout patřičná legislativní opatření pro přiměřený tlak v rámci dodavatelsko-odběratelských vztahů v oblasti zadávání veřejných zakázek.

- F. V rámci posuzování bylo v roce 2019 rovněž apelováno na **využívání standardů** v projektech, namísto jednoúčelových řešení, která by jen prodražila budoucí napojování na okolní systémy. Ve většině projektů, které musely na základě intervence OHA soulad se standardy doplnit, se jednalo typicky o ignorování standardů elektronické zdravotní dokumentace v nemocničních informačních systémech nebo absence podpory Národního standardu elektronických systémů spisových služeb, závazných pro úřady veřejné správy. V neposlední řadě docházelo i v kalendářním roce 2019 k opomíjení závazků vyplývajících ze žádostí o stanovisko typu B1 na dodání cílové architektury ve formuláři typu B3 k posouzení OHA v uvedených termínech. Ke dni uzavření výroční zprávy se celkem jednalo o 5 nedodaných žádostí typu B3. OHA během roku 2019 vyzvalo celkem 26 žadatelů (subjektů z řad ústředních orgánů), jenž se při podání žádosti o stanovisko typu B1 zavázali dodat v určené časové lhůtě kompletní ICT architekturu systému ve formuláři B3.

Dále v této kapitole uvádíme **informace o posuzování projektů po vybraných resortech státní správy** a v samosprávných úřadech. Vybrány byly oblasti, z nichž jsou předkládány největší počty žádostí nebo žádosti o velkých objemech finančních prostředků. Jde tak o resorty, kde jsou při posuzování projektů kladeny vysoké nároky na zajištění konzistence a koncepčnosti tak, aby se jednotlivé projekty navzájem doplňovaly a nedocházelo k jejich vzájemným překryvům či nekonzistencím. Za tímto účelem jsou mezi pracovníky OHA rozvíjeny specializace na věcnou problematiku jednotlivých resortů a tito specialisté jsou pro daný resort partnerem při jednáních o všech strategických záměrech a plánech rozvoje ICT.

Resort vnitra

Za rok 2019 bylo z resortu ministerstva zpracováno k posouzení 11 žádostí o stanovisko. Jednalo se o žádosti Ministerstva vnitra jako takového (10) a Správy základních registrů (1). Ve finančním vyjádření byly předloženy projekty za cca 3,5 miliardy Kč. Resort Ministerstva vnitra je v souladu se svými kompetencemi odpovědný za správu, provoz a rozvoj celého portfolia sdílených služeb veřejné správy ČR. Tomu odpovídá i skladba projektů, které byly v roce 2019 předloženy. Mezi projekty se objevily zejména úpravy centrálních služeb, jako jsou Datové schránky, Portál občana nebo Základní registry.

S ohledem na zařazení OHA v organizační struktuře Ministerstva vnitra bývají architekti OHA v některých případech zapojeni v projektových týmech vytvářejících projektové záměry a architekturu navrhovaných řešení. Aby bylo zamezeno případnému střetu zájmů, je striktně dbáno na to, aby projekt nikdy nehodnotil (neschvaloval) stejný zaměstnanec, který se podílel na jeho tvorbě či návrhu. Nejčastějšími nedostatky, jež byly v žádostech z resortu vnitra odhaleny, byla chybějící publikace otevřených dat a nedostatečně řešená exit strategie v souvislosti s předcházením obtížně zrušitelné závislosti na konkrétním dodavateli.

Resort financí

Za rok 2019 bylo z resortu financí přijato k posouzení 21 žádostí o stanovisko. Jednalo se o žádosti samotného ministerstva (7), Generálního finančního ředitelství (12), Státní tiskárny cenin, s.p., (1) a Úřadu zastupování státu ve věcech majetkových (1). Ve finančním vyjádření byly předloženy projekty za 3,5 miliard Kč.

V rámci Ministerstva financí byly hodnoceny standardní provozní projekty taktéž na Generálním finančním ředitelství. Projekty Generálního finančního ředitelství bohužel však stále vykazují ty nejtěžší příznaky problematické závislosti na konkrétním dodavateli (vendor lock-in). První vlaštovkou úmyslu vyvázání se ze závislosti na stávajících dodavatelích měl být mediálně bohatě ohlašovaný projekt Portál Moje daně, jehož realizace však byla zastavena a nahrazena pouze rozšířením stávajícího portálu EPO.

Působením OHA při předkládání jednotlivých projektů stále postupně dochází k zavádění metodologie OHA „prevence vendor lock-in“ jako je například definování exit strategií, tlak na opouštění nadužívání

režimu jednacího řízení bez uveřejnění (zadávání zakázek bez otevřené soutěže) a celkovému architektonickému narovnání monolitických aplikací v rámci resortu (zavádění Podnikové architektury s patřičnými principy a rozhraními mezi jednotlivými funkčními bloky).

Resort práce a sociálních věcí

V rámci Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) bylo za rok 2019 souhrnně zpracováno 10 projektů v celkové výši cca 950 milionů Kč, kdy jednotlivé projekty byly v rozmezí jednotek až stovek milionů Kč. K resortní statistice přispěla významnou měrou ale i Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“), která za rok 2019 podala celkem 14 projektů v celkovém objemu cca 1,4 miliardy Kč.

V roce 2019 sekce informačních technologií MPSV pokračovala v rozvoji jednotlivých páteřních informačních systémů JISPSV (Jednotný informační systém práce a sociálních věcí), které buduje v posledních letech a kde je zřetelná snaha vyvážit se z nezdravých závislostí na konkrétním dodavateli. Tento proces má delší časový horizont, jak při implementaci nových informačních systémů, tak při následné migraci dat do nově budovaných aplikací z aplikací stávajícího dodavatele a jejich následné utlumování.

Páteřními systémy na podporu sociálních agend jsou kupříkladu projekty Zaměstnanosti, Sociální dávky a k tomu přidružené projekty pro vybudování provozní integrační platformy a tzv. jednotné datové základny. Dalšími navazujícími projekty jsou např. jednotná portálová řešení, služby v oblasti datového skladu a business intelligence. V rámci interních systémů jde potom o systémy resortní spisové služby a resortní pracoviště podpory zákazníků (tzv. service desk). Vyjma běžných žádostí na prodloužení provozu stávajících systémů se jednalo u MPSV především o:

- rozvoj IT infrastruktury ve vazbě na datová centra MPSV,
- pořízení různých typů licencí pro jednotlivá aplikační programová vybavení.

U ČSSZ se jednalo především o žádosti:

- prodloužení podpory provozu již existujících informačních systémů,
- rozvoj jednotlivých aplikací v oblasti sociálních dávek.

Resort zdravotnictví

V rámci resortu zdravotnictví byly zpracovávány celkem 3 žádosti. Ústav pro zdravotnické informace a statistiku podal formulář typu B3 pro provozní podporu systému eREG a Fakultní nemocnice Brno a Nemocnice na Homolce požádaly o opětovné vydání stanoviska z důvodu změn ve studiích proveditelnosti v rámci IROP výzev. Žádné další přímo řízené organizace či fakultní nemocnice nebo nepřímo řízené jako krajské či městské nemocnice o stanovisko k novému projektu nežádaly.

Neobdržení dalších žádostí o stanovisko neznamená, že se elektronizace zdravotnictví zastavila, může znamenat pouze časové období, kdy se všichni předchozí žadatelé připravují na realizaci minulých žádostí především z IROP výzev anebo očekávají na budoucí povinnosti dle připravovaného zákona o elektronickém zdravotnictví, na jehož věcném záměru OHA také spolupracoval. Dílčí změny systémů a jiné výdaje na ICT také nemusely dosahovat potřebných mezních hodnot stanovených usnesením vlády č. 889 ze dne 2. 11. 2015 či zákonem č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy, což jak již bylo uvedeno, se od 1. února 2020 změní v souvislosti s novelou zákona č. 365/2000 Sb. a také s usnesením vlády č. 86/2020.

Resort Ministerstva pro místní rozvoj

Resort Ministerstva pro místní rozvoj v roce 2019 předložil OHA k vydání stanoviska celkem 3 projektové záměry v celkové hodnotě 5letých externích výdajů, tzv. TCO5, téměř 750 milionů Kč bez DPH. Dvě žádosti řešily rozvoj, technickou a licenční podporu HW a SW nástrojů v informačních systémech MS2014+ a NEN,

třetí žádostí byl projekt dynamického nákupního systému MMR. Plánované rozvojové aktivity byly OHA metodicky usměrněny tak, aby byly v souladu s UV č. 629/2018 k programu „Digitální Česko“ a v souladu s Informační koncepcí České republiky.

Za povšimnutí stojí také to, že OHA v roce 2019 neobdržel žádnou žádost o stanovisko z ministerstev obrany, kultury, průmyslu a obchodu. Vzhledem k platnosti zákona č. 365/2000 Sb., je také s podivem, že téměř žádná samospráva (s výjimkou Královéhradeckého kraje) nepožádala o stanovisko. OHA nemá v kompetenci kontrolu a vymáhání žádostí na subjektech veřejné správy, jen na tuto skutečnost možného nedodržení zákonných povinností, zavazující jak státní správu, tak i samosprávu, upozorňuje.

2.6. Přínosy posuzování projektů OHA

Přínosy posuzování a schvalování ICT projektů centrální autoritou je možné vidět v následujících rovinách:

- 1) Finanční úspory dosažené odstraněním nalezených nedostatků.
- 2) Navádění na potenciálně problematické aspekty projektu, kdy samotný formulář žádosti je koncipován způsobem, jenž na řadu nedostatků projektu upozorní žadatele již během vyplňování.
- 3) Preventivní a edukativní působení na jednotlivé žadatele. Orgány veřejné správy s vědomím budoucí nutnosti podávání žádostí o stanovisko OHA postupně začínají zavádět architektonické řízení informačních a komunikačních technologií a jejich rozvoje z pohledu centrálního eGovernmentu.

V předchozí kapitole byly popsány nejčastěji se opakující nedostatky předkládaných ICT projektů. Jak bylo uvedeno, u 113 projektů bylo v rámci posuzování dosaženo odstranění těchto a jiných nedostatků. U 10 projektů se jednalo o významné nedostatky, za zmínku stojí uvést projekty, jako jsou *např. ADIS (Automatizovaný daňový informační systém) – podpora, údržba a rozvoj 2019-2023* nebo projekt *Sčítání lidu, domů a bytů 2021*. Na základě součtu expertních odhadů jednotlivých úprav projektů dospělo OHA k tomu, že **finanční hodnota odstraněných nedostatků v těchto deseti projektech dosáhla hodnoty přibližně 1 miliardy Kč**. Nelze tvrdit, že se jedná o přímé úspory ve smyslu snížení cen projektů, i když i takové případy byly. Obecně se jedná spíše o předcházení vzniku budoucích víceprací a předejití neefektivit s negativními dopady v budoucnosti. Odhady finančního vyjádření odstraněných nedostatků se pro jednotlivé projekty pohybují od jednotek miliónů Kč po 500 milionů Kč.

Zavádění využití architektur prosazované v preventivní a edukativní rovině zefektivňuje koncepční plánování rozvoje a centralizuje znalosti o struktuře a souvislostech nejen samotného IT, ale i jeho návaznosti na modely vykonávaných agend a podpůrné činnosti organizace či resortu.

Aplikace architektonického myšlení umožňuje mimo jiné odhalovat a zabraňovat významným chybám při realizaci IT projektů, obdobně i při návrhu organizačních a procesních změn. Výsledkem takového přístupu je, že jsou ve vyšší míře využívány již pořízené technologie a sdílené nástroje eGovernmentu a že při plánování nemohou být opomenuty žádné podstatné vazby a návaznosti. Architektonická příprava tedy vede k efektivnějšímu využívání finančních i personálních zdrojů a také ke standardizaci postupů elektronizace agend, což ve finále nejvíce ocení klienti veřejné správy.

Znalost a porozumění architektuře úřadu (jeho struktuře, chování a plánu dalšího rozvoje) je důležitým předpokladem pro další manažerské metody, jako je například řízení portfolia rozvojových programů a projektů, řízení výkonnosti, kvality a zodpovědnosti ve veřejné správě nebo oceňování a následná ochrana informačních aktiv, resp. řízení bezpečnostních rizik.

2.7. Školení a osvěta

Pro zájemce z řad veřejné správy i dodavatelských firem poskytoval OHA i v roce 2019 školení na tematický okruh práce s architekturami pro účely vyplňování formulářů žádostí o stanovisko OHA. V porovnání s předchozími roky se však změnil způsob realizace školení z organizování školících seminářů

na individuální konzultace, spojené s řešením konkrétních individuálních požadavků žadatelů. Klasická seminární školení nebyla v roce 2019 realizována, nynější základna žadatelů již školení absolvovala a s vyplňováním formulářů nemá žádné zásadní komplikace. OHA však situaci kontinuálně monitoruje, kdy v případě zvýšení zájmu o školení je připravena toto školení v roce 2020 operativně realizovat. Na webových stránkách OHA je tak i nadále zveřejněn kontakt pro zájemce tohoto školení.

OHA v roce 2019 realizoval větší počet individuálních konzultací před podáním žádosti. Během těchto konzultací architekti OHA předávali své zkušenosti a rady jak s vyplňováním formuláře žádosti, tak zejména samotným vhladem a návrhem optimalizovaného architektonického řešení pro konkrétní projekty.

2.8. Informační koncepce České republiky

Podle zmocnění uvedeného v ustanovení §5a zákona o informačních systémech veřejné správy, zpracoval Odbor Hlavního architekta Informační koncepci České republiky (IKČR), kterou předložil v říjnu 2018 ke schválení vládě ČR. IKČR je základním strategickým a koncepčním dokumentem stanovující základní mechanismy a principy a požadavky na architekturu eGovernmentu a na řízení a rozvoj informačních systémů veřejné správy. Informační koncepce ČR obsahuje 5 hlavních cílů, které jdou od funkčních elektronických služeb, přes legislativu a personální a znalostní zajištění až po společné prvky řízení a rozvoje architektury.

IKČR dále obsahuje 13 základních principů architektury doplněných o 17 obecně vyžadovaných zásad pro řízení ICT ve veřejné správě. Každý orgán veřejné správy, jež má za povinnost vypracovat a aktualizovat svojí informační koncepci musí tak učinit. Tedy uvést svoji informační koncepci a své ISVS do souladu s IKČR. Informační koncepce České republiky byla schválena usnesením vlády č. 629 ze dne 3. října 2018. Na základě usnesení byl vypracováván a zveřejněn soubor návazných dokumentů, které navazují a dále rozpracovávají principy, zásady a cíle z IKČR. Těmito dokumenty jsou: Národní architektonický rámec, Národní architektonický plán, Výkladový slovník pojmů eGovernmentu, Metody řízení ICT ve veřejné správě a jednotlivé implementační plány k hlavním a dílčím cílům stanoveným v IKČR.

Schválení IKČR ovlivnilo posuzování a schvalování jednotlivých projektů ze strany OHA. V roce 2019 byly upraveny formuláře s žádostmi o stanovisko OHA k jednotlivým projektům. Tyto formuláře nově reflektovaly i vazby na jednotlivé hlavní a dílčí cíle Informační koncepce ČR a doložení souladu s principy a zásadami architektury eGovernmentu. Tím byla v roce 2019 dále prohloubena vazba mezi IK ČR a těmito formuláři.

3. Nové povinnosti k architektuře

Součástí IKČR jsou její tzv. navazující dokumenty, kterými jsou Metody řízení ICT veřejné správy ČR, Slovník pojmů eGovernmentu, Národní architektonický rámec a Národní architektonický plán (v tomto textu již byly průběžně zmiňovány). Tyto dokumenty zpracoval Odbor Hlavního architekta eGovernmentu a Ministerstvo vnitra je zveřejnilo v září 2019 jak ve verzi dokumentů na webové stránce MV, tak i ve více přístupné a interaktivní podobě sdílené databáze znalostí na stránce <https://archi.gov.cz/>.

Uvedené dokumenty kladou nové povinnosti na správce informačních systémů, orgány veřejné moci, které informační systémy jiných správců využívají, a vůbec na všechny předkladatele žádostí o stanovisko OHA. Jedná se zejména o povinnosti:

- soulad informačních koncepcí úřadů s IKČR,
- soulad ICT projektů s IKČR,
- soulad se zásadami řízení ICT stanovenými IKČR,

- soulad architektury a její realizace s architektonickými principy v IKČR,
- zařazení realizovaných ICT projektů pod dílčí cíle v IKČR,
- soulad architektury a projektů s Národním architektonickým plánem ČR,
- soulad zpracovávané a předávané architektury s Národním architektonickým rámcem ČR.

Právě Národní architektura eGovernmentu veřejné správy ČR byla zároveň v roce 2019 oceněna odbornou veřejností jako nejlepší projekt v kategorii centrálních úřadů v rámci 14. ročníku soutěže >>eGovernment the Best<<. Tato cena svědčí o dobře odvedené práci i o velkém nasazení zaměstnanců OHA, kteří nad rámec svých povinností věnovali svůj volný čas tak rozsáhlému dílu, jako bylo tvorba základních metodických dokumentů eGovernmentu ČR.

V roce 2019 byla u většiny subjektů žadatelů nalezena shoda na základních principech, jako je kategorizace údajů (referenční, autoritativní, editorické, agendové) vedených u jednotlivých správců ISVS a jejich řádné ohlášení do Registru práv a povinností, nebo např. využívané elementy pro zpracování Podnikové architektury v úřadech tak, že byla porovnatelná a ve shodě s architektonickými principy eGovernmentu. Z uvedených důvodů byla v roce 2019 klíčová činnost pracovních skupin pod Radou vlády pro informační společnost. OHA se tak bude dále věnovat také rozvoji tzv. propojeného datového fondu (PPDF), přičemž bude kladen důraz i na další otevírání dat a otevřené služby související s tzv. veřejným datovým fondem (VDF), stejně jako důraz na hlubší propojování garantovaných údajů uvedených v informačních systémech veřejné správy a jejich sdílení napříč informačními systémy, dle příslušných oprávnění v rámci agend.

V roce 2019 se OHA zaměřil také na zlepšení personálních a procesních podmínek pro urychlení procesu schvalování žádostí a také pro zvýšení automatického vytěžování údajů z žádostí tak, aby mohly sloužit jak pro vnitřní účely odboru, tak například pro aktualizace programu Digitální Česko anebo pro další statistické a plánovací účely. Za tímto účelem připravujeme projekt, jehož cílem bude modernizace formulářů pro žádosti, automatizace správy údajů z formulářů nebo vyřešení potřeby předávání architektonických modelů v závazném formátu k jednotlivým žádostem.

4. Závěr

Výkonem kompetence posuzování ICT projektů může OHA zajistit pozastavení realizace těch projektů, které jsou v rozporu s principy českého eGovernmentu, Národním architektonickým plánem a Informační koncepcí ČR. Posuzování je zaměřeno především na hospodárnost, efektivitu a účelnost připravovaných projektů s důrazem na systémové řešení a vzájemnou provázanost funkcionalit různých projektů.

Dokladem smysluplnosti a významu posuzování projektů je skutečnost, že bez působení OHA by bylo realizováno 85 % předložených projektů s nedostatky, které by odporovaly principům a cílům českého eGovernmentu.

Informace uvedené v této zprávě na několika místech popisují roli OHA při formování eGovernmentu ČR. Tento útvar je dnes jediným centralizovaným místem soustředěných znalostí a závislostí existujících i připravovaných projektů elektronizace veřejné správy, a to zejména na meziresortní úrovni. OHA zajišťuje koordinaci, dohled a řízení významných rozvojových projektů, ale také koordinaci provozu a jeho plánování u projektů stávajících. OHA po 5 letech samostatné existence dnes disponuje unikátním Know-How a týmem architektů i analytiků, což mimo jiné dokládají i jejich četná nezávislá ocenění.

V souvislosti se zvýšením kompetencí pro OHA, vyjádřených v UV č. 86, z 27. ledna 2020, došlo k navýšení počtu SPM o 10 tabulkových míst ve 14. platové třídě s možností velmi nadstandardního osobního ohodnocení. Jedním z cílů OHA pro rok 2020 tedy je pracovat na svém kapacitním rozšíření.